

Stichting Pensioenfonds Coram

MVB beleid - vervolg
7 september 2018

1 Inleiding

Op de heidag van het pensioenfonds van 6 september 2018 heeft het bestuur het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen beleid (hierna MVB beleid) behandeld. Naar aanleiding van de notitie "MVB beleid" heeft het bestuur een nieuwe richting aan het MVB beleid gegeven. In dit document is de mening van het pensioenfonds op de diverse onderdelen verwoord en is een nieuw MVB beleid geformuleerd.

Het nieuwe MVB beleid wordt opgenomen in het Strategisch Beleggingsplan 2019-2021 waarvan de definitieve versie in de bestuursvergadering van 16 november 2018 zal worden behandeld.

2 Gebruikte documenten

De volgende documenten zijn gebruikt:

- ▶ MVB beleid, EY Montesquieu & Debrauwer, 6 september 2018.
- ▶ DNB sectorbrief Duurzaam beleggen pensioenfondsen: Inzichten uit de praktijk, 27 augustus 2018.

3 Onderbouwing nieuw MVB Beleid

Op de heidag is besproken dat het pensioenfonds een beter MVB beleid moet nastreven. Om dit MVB beleid beter te verankeren in het strategisch beleggingskader is besloten om de visie aan te passen en een MVB investment belief te formuleren. Vervolgens zijn nog een aantal onderwerpen behandeld om het MVB beleid verder te kunnen formuleren.

- **Formuleren visie**

Het bestuur heeft besloten om de volgende visie op te nemen:

Het pensioenfonds wil zorgen voor een goed pensioen, door te streven naar een zo hoog mogelijk rendement binnen het gekozen risicoprofiel van de beleggingen welke tevens bijdragen aan een gezonde en eerlijke wereld.

- **Formuleren "investment belief"**

Het bestuur heeft besloten om de volgende investment belief toe te voegen aan de set beliefs van het pensioenfonds:

Onze overtuiging is dat duurzaam beleggen op de lange termijn ook betere rendement oplevert. Dat is goed voor de deelnemers en levert ook een bijdrage aan een betere wereld.

- **Fondsspecifieke factoren:**

Het bestuur heeft aangegeven dat geen fonds- dan wel ondernemings specifieke factoren zijn die het pensioenfonds in acht wil nemen bij het formuleren van het MVB beleid.

- **Omvang mandaat**

Op basis van de relatief beperkte omvang van de beleggingsmandaten van het pensioenfonds heeft het bestuur in het verleden bewust gekozen voor de uitvoering van het beleggingsbeleid via beleggingsfondsen. Het bestuur heeft aangegeven dat deze keuze in stand moet blijven bij de verdere invulling van het MVB beleid. Hierdoor is een specifieke uitvoering van het MVB beleid op bepaalde thema's minder voor de hand liggend. Door de keuze voor beleggingsfondsen zal de uitvoering van het MVB beleid door de beheerder van een beleggingsfonds nauwkeurig in het selectietraject bekeken moeten worden of dit met het MVB beleid van het pensioenfonds overeenkomt.

- **Welke mandaten?**

Het bestuur heeft aangegeven dat het MVB beleid van toepassing is op de totale beleggingsportefeuille. Hierbij heeft het bestuur verder aangegeven dat de implementatie gefaseerd zal worden uitgevoerd en dat over 5 jaar het MVB beleid concreet moet zijn ingevoerd. Bij de implementatie zal pragmatisch worden omgegaan en worden de (on)mogelijkheden in kaart gebracht. De beleggingscommissie zal het bestuur hierover adviseren.

- **Uitvoering van MVB beleid?**

Het bestuur heeft bij de uitvoering van het MVB beleid bekeken of “Impact investing” tot de mogelijkheid behoort. Hiervan heeft het bestuur na discussie besloten om dit, gezien de omvang van het mandaat, niet op te nemen in het MVB beleid.

Het bestuur heeft gekozen om het eigen MVB beleid te formuleren via de ESG (Environment Social and Governance) factoren, zie bijlage 1. De bestuursleden vinden de volgende ESG factoren belangrijk:

Environment (milieu)	Social (sociaal)	Government (goed bestuur)
- Klimaat	- Mensenrechten	- Samenstelling bestuur
- Lucht- en watervervuiling	- Arbeidsnormen	- Omkoping en corruptie
- Ontbossing	- Gender en diversiteit	- Beloningsbeleid

- **Welke instrumenten voor uitvoering MVB beleid?**

Voor de uitvoering van het MVB beleid door de vermogensbeheerder vindt het bestuur dat de nadruk moet liggen op de dialoog (engagement) met ondernemingen en het actief stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Uitsluiting door de beheerder is van toepassing indien de dialoog na bepaalde tijd geen effect heeft en er ook geen verwachting is dat een resultaat kan worden bereikt.

- **Draagkracht achterban?**

Het pensioenfonds zal via een enquête aan de deelnemers het nieuwe MVB beleid uitleggen en gericht vragen hierover stellen. Het verantwoordingsorgaan wordt ook benaderd en geïnformeerd over het nieuwe MVB beleid. Het bestuur zal de reacties evalueren.

4 Voorgesteld nieuw MVB beleid

Bij het concept MVB beleid is rekening gehouden met de hierboven vastgestelde (uitgangs)punten:

- Visie: Het pensioenfonds wil zorgen voor een goed pensioen, door te streven naar een zo hoog mogelijk rendement binnen het gekozen risicoprofiel van de beleggingen welke tevens bijdragen aan een gezonde en eerlijke wereld.
- Belief: Onze overtuiging is dat duurzaam beleggen op de lange termijn ook een beter rendement oplevert. Dat is goed voor de deelnemers en levert ook een bijdrage aan een betere wereld.
- De uitvoering van het MVB beleid vindt plaats via beleggingsfondsen.
- Het MVB beleid is van toepassing op de totale beleggingsportefeuille en wordt gefaseerd¹ ingevoerd.
- Het bestuur vindt de volgende ESG factoren belangrijk om in discussie te gaan met de beheerder(s):
 - o Environment: Klimaat, lucht- en watervervuiling en ontbossing.
 - o Social: Mensenrechten, arbeidsnormen, gender en diversiteit.
 - o Government: Samenstelling bestuur, omkoping en corruptie en beloning.
- Het bestuur vindt engagement en stembeleid belangrijk. Uitsluiting is van toepassing indien dialoog na bepaalde tijd geen effect heeft en er ook geen verwachting is dat resultaat bereikt kan worden.
- Jaarlijkse evaluatie van het gevoerde ESG beleid door de beheerder van de beleggingsfondsen en om de drie jaar het evalueren van het MVB beleid van het pensioenfonds.

¹ Gefaseerde invoering vanaf 2019 tot en met 2023.

Visie

Het pensioenfonds wil zorgen voor een goed pensioen, door te streven naar een zo hoog mogelijk rendement binnen het gekozen risicoprofiel van de beleggingen welke tevens bijdragen aan een gezonde en eerlijke wereld.

Investment belief

Onze overtuiging is dat duurzaam beleggen op de lange termijn ook een beter rendement oplevert. Dat is goed voor de deelnemers en levert ook een bijdrage aan een betere wereld.

Nieuw MVB beleid

Het pensioenfonds is zich bewust van haar maatschappelijke functie en verantwoordelijkheden. Het pensioenfonds streeft naar een zo hoog mogelijk verantwoord rendement binnen het gekozen risicoprofiel van de beleggingen. Het pensioenfonds wil hierbij een verantwoord beleggingsbeleid uitvoeren. De beleggingen van het pensioenfonds zijn ondergebracht in beleggingsfondsen. Het MVB beleid van het pensioenfonds is van toepassing op de totale beleggingsportefeuille². Voor de uitvoering van het MVB beleid heeft het pensioenfonds de volgende aandachtsgebieden (ESG-factoren):

- Environment: Klimaat, lucht- en watervervuiling en ontbossing.
- Social: Mensenrechten, arbeidsnormen, gender en diversiteit.
- Government: Samenstelling bestuur, omkoping en corruptie en beloning.

De instrumenten voor de uitvoering door de vermogensbeheerder die het pensioenfonds benadrukt zijn het voeren van de dialoog met ondernemers en het voeren van actief stembeleid om tot andere besluitvorming te komen bij de ondernemingen. Hebben deze instrumenten geen effect dan kan na goede afweging door de beheerder van het beleggingsfonds besloten worden tot uitsluiting van de onderneming.

Per 1 januari 2013 conformeert het pensioenfonds zich aan het verdrag inzake het uitsluiten van beleggingen in ondernemingen gerelateerd met clustermunitie, zoals dit is opgenomen in artikel 21a van het Besluit marktmisbruik Wft. Daarnaast onderschrijft het bestuur de door de Pensioenfederatie opgestelde intentieverklaring Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO).

Jaarlijks wordt het MVB beleid van de beheerder voor de beleggingsfondsen besproken. Bij deze evaluatie wordt gelet op de eerder genoemde wettelijke uitsluiting van ondernemingen in clustermunitie, maar ook op het gevoerde beleid van de beheerder op het gebied van ESG-factoren (aandachtsgebieden). Het denken over verantwoord beleggen is continue in beweging. Daarom evalueert het pensioenfonds periodiek het eigen MVB beleid.

² Gefaseerde invoering 2019-2023.

Bijlage 1 - Voorbeelden van ESG factoren

Milieu	Klimaat
	Lucht- en watervervuiling
	Biodiversiteit
	Ontbossing
	Energie efficiëntie
	Afvalmanagement
	Waterschaarste
Sociaal	Klanttevredenheid
	Gegevensbescherming en privacy
	Gender en diversiteit
	Werknemer betrokkenheid
	Relaties met de omgeving
	Mensenrechten
	Arbeidsnormen
Goed bestuur	Samenstelling bestuur
	Structuur audit commissie
	Omkoping en corruptie
	Beloningsbeleid
	Lobby
	Politiek bijdragen
	Klokkenluidersregeling

Bron: CFA (2015)

Disclaimer

EY Montesquieu streeft naar beste vermogen om de met haar adviezen, aanbevelingen, opinies en overige verstrekte informatie beoogde resultaten te bereiken, maar geeft hiervoor geen enkele garantie. De door u ontvangen informatie betreft slechts een opinie en bevat nadrukkelijk geen advies of aanbeveling. Een opinie is algemeen van aard en niet toegespitst op de specifieke situatie van de Opdrachtgever. Door EY Montesquieu uitgebrachte opinies zijn vrijblijvend. U dient hier goede nota van te nemen. Indien u desondanks op basis van uitsluitend een opinie besluit tot het al dan niet aangaan van bepaalde transacties, doet u dat op eigen verantwoordelijkheid en voor eigen rekening en risico. Op EY Montesquieu rust terzake geen aansprakelijkheid.

De door EY Montesquieu uitgebrachte adviezen, aanbevelingen, opinies en overige informatievoorzieningen zijn uitsluitend bestemd voor u als opdrachtgever. Derden kunnen daaraan geen enkel recht ontlenen. Behoudens voorafgaande schriftelijke toestemming van EY Montesquieu is het niet toegestaan om de inhoud van adviezen, aanbevelingen, opinies en overige informatie van EY Montesquieu openbaar te maken of op andere wijze aan derden ter beschikking te stellen. U dient alle adviezen, aanbevelingen, opinies en andere door EY Montesquieu verstrekte informatie strikt vertrouwelijk te behandelen en slechts te gebruiken voor het doel waarvoor de adviezen, aanbevelingen, opinies en/of andere informatie zijn bestemd.

Als opdrachtgever staat u in voor de juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid van de door of namens u aan EY Montesquieu verstrekte gegevens en informatie. EY Montesquieu is niet gehouden de juistheid, volledigheid of betrouwbaarheid van deze aan haar verstrekte gegevens te onderzoeken, tenzij meteen na ontvangst van de gegevens en informatie voor EY Montesquieu duidelijk moet zijn geweest dat de ontvangen gegevens en informatie onjuist, onvolledig en/of onbetrouwbaar zijn. Indien de door u verstrekte gegevens en/of informatie geheel of gedeeltelijk onjuist, onvolledig en/of anderszins onbetrouwbaar blijken te zijn, komen de gevolgen hiervan uitsluitend voor uw rekening en risico. EY Montesquieu is in dat geval niet aansprakelijk voor eventuele schade die voortvloeit uit haar werkzaamheden, tenzij er sprake is van opzet of grove schuld van de zijde van EY Montesquieu. Indien en voor zover EY Montesquieu direct of indirect schade lijdt doordat de door u verstrekte gegevens en/of informatie onjuist, onvolledig en/of anderszins onbetrouwbaar zijn, bent u gehouden die schade volledig aan EY Montesquieu te vergoeden. U vrijwaart EY Montesquieu tegen alle aanspraken van derden terzake.

Het door u van EY Montesquieu ontvangen advies is gebaseerd op een aantal onzekere factoren, waarvan EY Montesquieu op dit moment niet kan voorspellen hoe deze in de toekomst zullen uitpakken. Dit kan grote gevolgen hebben voor het advies en de uitgangspunten waarop dit gebaseerd is. U dient er dan ook rekening mee te houden dat deze onzekere factoren mogelijk negatieve gevolgen voor uw situatie hebben en dat het advies van EY Montesquieu hierdoor doorkruist of achterhaald wordt. Op alle adviezen, aanbevelingen, opinies en overige door EY Montesquieu verstrekte informatie zijn de algemene voorwaarden van EY Montesquieu van toepassing. U heeft bij opdrachtverstrekking een exemplaar hiervan ontvangen.